

»Prein. Lustig sein,« ponovi za menoj, se smeje, pije in nudi sosedu krčmarju.

Dvignem oči, iščem onstran sočutja in umevanja. Pa najdem posmehljivo spačen obraz in rdim od sramote...

Zdajci vrže jarek voz kvišku.

»Hop, hop,« vzklikneta krčmar in uradnik. Mene pa je sunilo naprej, da zadenem s koleno dekletu v noge. Slišim jo, da je vzkliknila, vidim jo, da je zbledela, da sili kvišku in ne more in se upokoji, a da me gleda brezmejno ošabno, posmehljivo, pomilovalno in užaljeno...

Vso pot do Gorice nisem več dvignil oči...

Zato pa! Še dandanes ne morem ne samostanskih šolark ne drugih podobnih reči...

5. Da je le nekaj

Malo delam zadnje čase. Nič ne de, pišejo pa drugi. Čisto brez pesniškega posla pa le nisem. Tako sem dva meseca trudoma prevajal Mascagnijevo Cavalerijo rusticano in še pred kratkim sem zložil prigodnico, ko so v Trnovem v Ljubljani vsadili spominsko lipo. Nisem prevzetan, a prav mi je, zlasti, ker mislim, da se mi je vsaj konec tiste pesmi posrečil. Naj se zató še tu zabeleži tista »modrost naših dni«, kakor pravim tam,

»da je tudi narod drevó,
za solnce in svobodo vsajêno,
a da mu za rast je potrebno êno:
pogon iz zemljê v — nebó.«

NARTE VELIKONJA

NA KLINIKI

I

Na kliniki smo ležali. Stepli smo se, bolje rečeno, privlekli so nas iz vseh vetrov. Nekatere z vlakom na postelji, druge na vozu in avtomobilu. Bil je med nami Djuro, ki je preklečal pot iz Banja Luke. Drugi so zopet morali iti, da so napravili prostor; vsak je vzel svoj kovčeg ali svojo vrečo, se poslovil in šel. Mate je imel samo praznično torbo in česna, ko se je poslavljal. Trdili so, da je prvič v življenju spal na postelji in da mu je šele v Zagrebu posodil Celestin obleko za na ulico. Zato pa jo je nosil na praznik procesij do večera in trdil, da pokajo puške v Zagrebu prav tako kakor pri njih doma. Motil bi se, kdor bi ga imel za omejenega; bil je zvit, kakor je dalmatinski kmet z Velebita, ki gleda morje. On ni bil na morju, toda morje je videl in je Celestina, lepega mornarja z otoka Molata, tako

spoštoval, da ga je prosil za obleko. Celestin jo mu je posodil in se zvečer jezil, da je umazana od prahu in blata. Njemu pa ni rekel nič.

Na tretji postelji pa je ležal Dušan. Edinec v družini! Dušan, trpljenje in ponos, up in obup matere in očeta in Ružice, zdravnikov in sestre Hortenzije in nas. Tam je ležal Dušan in še Djuro se je pritožil, da mora biti v njegovi družbi.

Dušan je napravil izpite za živinozdravnika in smo mu rekli gospod Dušan. Ko bi se moral vrniti domov in so bili vsi prepričani, da bo Ružico pozabil za prvim ovinkom, je zbolel. Živci. Moral je leči. Gospodinja ga je spravila na kliniko.

Dušan je ležal na tretji postelji poleg mene in zmerom imel drugačno mnenje od drugih. Povedal ga je in ni molčal. Če je zunaj lilo, da je vse bežalo, je trdil, da je vse to mimogrede in malo. Čez uro je že ugovarjal Martinu, da to ni mimogrede in dokazal. Nikoli ni samo trdil! To se zdravniku ne spodobi. On pa je zdravnik! Zdravnik da mora vedeti, kaj zdravi, zato si mora dokazati! Natančno! Zato pa sam tudi ve, kaj ga boli in ni takšen kakor tisti dež, ki ga čujemo; škropi po ulicah in ne ve, kam pade. Zdravnik se je zaradi tega natančno ‚pogovoril‘ z njim, kako ga mora zdraviti, in sestra Kaja je natančno ‚pripravila‘, kakor je sam določil.

»Ker natančno vem!«

Samo zdravnik ni znal pisati. V spisu je bila njegova bolezen drugačna in tudi sestra Kaja se je hudo motila. Zmerom je imela napačno tekočino. V bolnišnici je itak vse narobe! Bog ve, kaj so rekli in pisali o meni!

Samo kadar je prišla vročina, so morali le povedati resnico! Dušan je sam zahteval vročino. Vročina zdravi. Sam je to predpisal in nadziral.

Zlezel je iz postelje in omahoval po sobi. Mora se gibati! Dvakrat! Potem je zlezel nazaj. Da ga zebe in da mu koristi samo solnce, ki ga pa danes ni.

»Le pogledjte! Dež škropi in veter maje drevored! Pa kako ga maje! Dobro, da ste zaprli vrata! Kako piha!«

Nihče ne misli na prepih. In Ivan ga ni čutil, ki mu je doma pljuskalo morje na kraj in mu je burja dvignila valove višje, kakor so vrata. »Ta vrata tam so za tretjino nižja!« je pokazal ves hrom na bolniška vrata. Ko so mu noge opešale, mu je zrasla domišljija. »Samo zapirajte jih! Danes sem bil spet v vroči vodi, sicer mi veter nič ne škodi! Pa jih le niste zaprli!« O, doma je bilo vse večje! Ivan je imel dalmatinsko kočo! V naši sobi bi shranil najmanj dve.

»Zmerom to praviš!« mu je dejal Dušan. »Nam pa lahko piha, pa nič ne rečemo! Saj vemo, kdor je bolan, mu prepih škoduje. Toda bolnika je težko prepričati. Težko ga spraviš na drugo misel, zmerom tuhta svojo bolezen. Še nerodno mu je, če pomisli, da ga utegnejo ozdraviti!«

»Ali nisi sam trdil, da je prepih!« je vprašal Ivan. »Sam si trdil!«

»Nikoli!« je glasno trdil Dušan. »Zdaj ne more biti prepaha. Zunaj je takšna vročina, da bi se voda skuhala. Še meni je vroče! Ali ne čutiš tudi ti, Šime, kako je v sobi vroče! Morda delaš sam prepah, zapri usta, da ga ne bo!« je pristavil.

»Čutim!« je dejal Šime in ni čakal Ivana, ki je bil hud radi zadnje Dušanove besede. Šime je videl samo obrise in ga je Urban glušec držal za roko. »Kako bi ne čutil!«

»Vidiš!« je dejal Dušan. »Dajo pa kar dve odeji! Ali je to kakšen red?«

»Saj si prosil!« je dejal Ivan ježno. »Sam si prosil, prosil!«

»Kako prosil! Sestra jo je vrgla meni, da je ni bilo treba spravljati!«

»Oh, ko pa je tu takšen nered!« je vzdihnil Luka, ki je bil pri železnici in se je zmerom podpisal: spremljevalec salonskega voza!

»Takšnega reda še nisem videl!« je dejal Dušan. »Vse je točno; prineso in dado, če prosiš. Kaj prosiš! Če zahtevaš! Kako pa so postrežljivi! Na očeh bero, kaj bi bilo treba! Še strežaj Stevo, ki je najbolj težak in počasen, pomaga, če le more.«

Zdaj se je Dušanu zdelo potrebno, da hvali. In je hvalil! Tako je hvalil, da je Šime ubežal. »Kar v krsto z njim in ga zabijemo!« je dejal Urban, ki je bil mizar in tudi odšel.

Ko sta zaprla za seboj, se je Dušan vzel na postelji.

»Za tem dežjem bo solnce, to vemo! Samo Šime ga ne bo nikoli videl! Urbana boš lahko izstrelil iz topa, pa ne bo slišal! Nikoli se to ne da ozdraviti. Vem, saj sem sam zdravnik!«

»Zakaj ju pa zdravijo, a?« je dejal Ivan, ki ni mogel pozabiti prepaha! »Ti nisi še vsega videl. S težavo si stisnil izpite, pa še tu so gledali skozi prste! Videli so, da si bolan in da ne boš nikoli v službi!«

Dušan se je dvignil brez besed. Samo dvignil. Taval je po sobi s stisnjenimi ustnami in v strahu smo pričakovali dejanja. Pričakovali, ker se nihče ni mogel dvigniti.

Še hip, še dva! Dušan se je lovil ob posteljah in videli smo razločno, kako je razjarjen. Nihče ni upal črhnuti! Skoraj da smo Ivanu privoščili! Naj ga sklesti, zakaj zmerom besediči? A Dušan bi tudi moral vedeti, da ima pred seboj bolnika, ki je padel z oljke in si zlomil križ. Ivan ni ničesar čutil in si je nogo celo opeknel z elektriko. Ko so zavohali smrad po pečenem mesu, so prihiteli; Ivan ni ničesar čutil. Vse to je Dušan vedel in povrhu je bil še 'zdravnik'. Kakor tiger je šel nadenj! Ranjen tiger! Mižali smo! Potem se je nekdo spomnil in pritisnil gumb. Oglasil se je zvonec na hodniku, toda zdi se, da je pred glasom prišla v sobo sestra Hortenzija.

Dušan se je ozrl in postal.

»Ali popravim odejo, Ivan?« je vprašal in dvignil rjuho s tal.

»Da, popravi!« je dejal Ivan.

»Vas pa zelo zebe!« je rekla sestra. »Zdaj je zunaj zelo vroče!«

»Zelo!« je odvrnil.

»Zato je prosil mene!« je dejal Dušan.

»In je popravil!«

Ivanov pogled je bil vdan in ponižen. Kakor jagnje je ležal pod odejo.

»Vidiš!« mu je dejal Dušan. »Zmerom me lahko prosiš!«

»Bom!« je dejal Ivan.

II

Prišla je Ružica. Sedla je k njegovi postelji in dala šopek. Ali je njegovo vzglavje prerahljano? Da so ga zadnjič zjutraj. Če ga sme zdaj? Naj ga! Rjuhe da so ostre, ker jih pero v klorovem apnu. Kadar bo v ministrstvu, da bo drugače. O, tistikrat gotovo bo!

»Vidiš, zdaj bo zelo mehko!«

»Se kar čuti! Lažja je glava!«

»Ali so ti spet kaj vbrizgali!«

»Sestra Kaja skrbi za to! Sestra Kaja! Dobro misli in hoče!«

Dušan je bil ves srečen in je njeno roko poljubljal in jo božal, pritiskal si jo na glavo in jecljal:

»Zmerom imaš kaj! Ko bi samo vedela, kako je ljubek tvoj klobuk in tvoja obleka. Zamazano bela s črnimi pikami! In v solncu se spreminja! Kakor bi se trgala in plavala iz njegovih žarkov. In danes je solnce! Če bi ne vedel, bi pogledal samo tebe! Tvojo obleko. Kar čutim, kako si jo izbirala. Pa si mislila name! Saj ni bilo treba! Kupila si, ker ti je ugajala. Meni si tako všeč v njej! Vidiš, tako hudo! Kako si mi všeč. Še sama ne veš in ne moreš čutiti!«

Pograbil je njen rokav in si ga pritisnil na glavo. Vsi smo vedeli, da ga tam boli.

»Samo, da si zadovoljen! Če bi ti bila všeč v vreči, bi prišla v vreči. Ti ozdraviš in potem se lahko peljem s teboj v Maksimir. Če boš hotel, tudi v vreči!«

»Saj ne bom hotel. Tebi je pač vseeno, ker ostaneš lepa tudi v cunjah in v vreči!«

»Če tebe vidim! Šla bova in bo zvonila cestna železnica in avtomobili se bodo glasili. Midva pa pojdeva peš. Peš. Zato, da bova hodila dalj časa skupaj in nemoteno.«

»Pa taksi!« je dejal Dušan in gubal čelo. »V taksiju sta dva čisto sama! Sedeš, pa si že tam. Tako hitro si tam, da sam ne veš! Ali se spominjaš, ko sva se zvečer peljala po Zrinjevcu? Prijatelja sem videl in ne spoznal, tako je šlo naglo. In luči so se zdele svetli traki. Cestne lučice so pa kar brizgale. Toliko da sem poiskal, kje imaš svoje ustne!«

»Vse prehitro vozi! Peš pojdeva! Niti sedeš ne, pa si že tam. Potem ti voznik pomoli roko, pokaže na uro in še napitnino moraš dati. Vidiš, ti se nekaj obotavljaš in praviš, da je ura pokvarjena. Zdaj naj pa začne on kleti in zmerjati. Saj te dobro poznam, ti boš rekel nazaj; kregala se bosta, če ne še stepla! Jaz naj pa gledam. Če te ne

pobije na tla, te pa gotovo opraska, da si krvav. Udari te in imaš na glavi buško. Koga si pa boš upal pozdraviti? Naj pride s fantom moja znanka in bom odzdravila. Tvoj klobuk pa ostane na glavi. »Teslo!« si bo mislila in rekla in bo mesto vedelo, da imam ,teslo' za fanta. Meni je vseeno, naj rečejo, jaz te imam rada in ostanem doma, toda ti, ti, ki si profesorja s palico, če ti ni odzdravil. Bolan boš, da, kar bolan od sramu. Saj te poznam.«

»Pa se pripelješ k meni!« je dejal in zmerom bolj mrk je bil njegov obraz. »Kar k meni in bova doma, če bom bolan!«

»Saj res, k tebi. Tam te lepo obrišem! Ti sedeš na stol in jaz na zofo! Če se boš jezil na onega, ti bom zaprla usta s poljubi! Gotovo boš imel ranjeno roko ali glavo! Obvezali jo bomo in ti boš nosil črno zanko ali obvezo na glavi. Najbrž oboje, zakaj pa ne oboje, ker prej ne boš nehal. Kako boš lep! Če bo kdo hotel izvedeti, boš pripovedoval zgodbico iz knjig! Knjige to tako lepo pišejo!«

»Ne, lagati pa ne morem! Saj veš, da ne morem, če hočem! Kako naj rečem, da je drevje rdeče, če pa je zeleno. Ne, lagati ne morem!« Sopol je in na čelo so mu stopile znojne kaplje.

»Lagati! Kaj se to pravi? Tako povej resnico, da bodo kaj drugega mislili. Da je tebe voznik vrgel na tla in naklestil, ne boš povedal, ker tega ne preneseš. Ne moreš se družiti z njim. Univerza pa voznik! Tega pa nisi pomislil. Prav tako, kakor bi solnce tam primerjal z leščerbo, ki je niti sam dobro ne vidiš!«

Pokazala je na solnčne lise, ki so padale na tla. Videl si prah v solncu in dve muhi sta lazili po tleh.

»Ali moreš dišave po vijolicah primerjati z vzduhom, ki je v tej sobi! Vzduh po potu in opoldanskem zelju, po zdravilih in čudnem ovitku v kotu?« je nagnila glavo.

»In po piriferu!« je dejal Dušan. »Prevedel bi ga vražji ogenj. Nabrizgajo ti ga v žilo in se najprej treseš od mraza, potem goriš in na to udari pot, da ležiš v luži. Naj te ne skrbi! Pojdeva pa na Tuškanec.«

Dušan je nesel njene prste k nosu in slastno vsrkaval vroči vonj, ki je vel od nje. »Pojdeva pa na Tuškanec. Saj lahko! Na klop sedeva in sva sama! Nihče naju ne bo motil!«

»Opoldne, ko je park poln! Zvečer, ko so vse klopi zasedene in gredo žeparji od sence do sence. Kadar hočeš, toda jaz ne. Tja nočem, naj gre kdo drugi s teboj!«

Dušan je osupnil, da je bila tako užaljena.

»Ali res ne moreš pozabiti, da ti je nekdo iztrgal torbico? Ali si kaj imela v nji?«

Tega očitka Ružica ni prenesla. Vstala je in udarila z nogo, da smo kar pogledali.

»Kaj je bilo v njej, ni nikomur nič mar. Tako se med pošteni ljudmi ne jemljejo torbice. Še ti si nekaj pripovedoval, ko je naglo potegnil in se izgubil v zelenju. Tuškanca ne morem in ne

morem! Kaj mi klopi in otroci in zelenje in pesek, ko pa je tako. Prišel je in iztrgal iz rok, zelenje ga je pa skrilo. Prišel je tiho po pesku in otroci so vpili, da ga nismo slišali. Zato ga ne morem in ne morem ne tistega zelenja ne tistih otrok. Pa samo otroci boljših ljudi.«

Udarila je spet z nogo in si zakrila s svilenim robcem oči. Dušan je prijel za njen od solz mokri robec in dejal:

»Solz pa ne morem! Če nečeš, ne pojdeva, dasi je Tuškanec lep! Če nečeš, seveda! Še veselil sem se ga! Pa Maksimira tudi! V Maksimir pojdiva, da, pa še peš, da bova nemotena. Prijel se te bom in pojdeva!«

»Vse si že pozabil, Dušan, moj sladki Dušan! Jaz se bom prijela tvoje roke in pojdeva! Vidiš, pod pazduho in pojdeva!«

»Pojdeva, pa kako pojdeva! Za nikogar se ne zmeniva na cesti! Nič! Niti pošta! Ni si nama treba niti pisati, poveva si, kar veva. O, veva pa mnogo, mnogo. Vse! Še kmet v svoji obleki naju ne zanima, niti Markova katedrala, če jo vidiva. Le naj tulijo trobila, le naj lajajo kolesa, kajti tu lajajo in nimajo zvonca. Sploh je tu čudno, ne bodi huda! Zagrebčanka si. Pa ne boš dolgo. Boš videla! Midva greva. Ti imaš zelo občutljiv nos, ali ne? Toda dim ne smrdi. In če kje smrdi, naj, saj se ne čuti! Prav res, ti pa res veš! Peš v Maksimir!«

Dušan je sedel na postelji.

»Ali naj ti podložim?«

»Le daj! Če rečeš, pa stori, četudi ni treba!«

»Da nekaj počnem!« se je ojunačevala. »Kaj ne? Da nekaj počnem! O, Dušan bo kmalu šel z menoj!«

Obrnila se je k nam in Ivan ji je dejal:

»Saj mu prav malo manjka! Niti toliko mu ne manjka, da bi bilo hudo. Meni je bolj!«

»Pa je bilo hudo, najbolj meni!« je dejal Dušan. »Najbolj meni!«

»Če je bilo, je bilo, pa zdaj ni!« se je oglasil Celestin. »Vsi ozdravijo zdaj; ko pa zdravniki znajo. Znajo, pa je!«

»Zdaj se na vseučilišču izve vse!« je dejal Dušan. »Prav vse! Vse so nam povedali!«

»Prav vse!« je pristavila Ružica. »O, ko pa vse znate. Zdravniki ste čarovniki!«

Dušan pa je bil ves v Maksimiru. Da bi šel tja in gledal trato in poti, pa kamelo in leva in čolne in vodo in ptiče!

»Smo!« je dejal. »Smo, zato pa pojdem v Maksimir! Po cesti! Ceste bo koj konec!«

»Saj se ne popeljeva!« ga je rahlo udarila po roki. »Pojdeva! Ali si pozabil, kar si obljubil? Pojdeva peš, da ne pozabiš! Lahko boš šel in sama bova!«

»Nisem pozabil! Cestne železnice je konec, sem dejal, tudi če greva peš!« se je smehljaj. »To se vidi, kako misliš! Površno, sicer bi ne bila ženska!«

»Površno! Tako globoko in na vse strani se uči samo na univerzi. Nekaj sem pa le odnesla od tvoje učenosti! Glava me je bolela!«

»Ni tako hudo, kakor praviš! Vzemi veramon, kar vzemi! Ali te večkrat boli?«

Bil je ves v skrbeh in ji gledal v oči.

»Saj me ne! Samo če ti razlagaš! Koga ne bi pri številkah?«

»Mene boli, če slišim o njih,« se je vmešal Ivan.

»Potem pa nisi za moj poklic!« je dejal Šime. »Jaz moram pisati številke vseh vagonov, ki pridejo na postajo. Včasih kar hitro!«

»Vse mora biti hitro!« je pristavil Celestin. »Hitro. Vrv hitro, sidro hitro. Če ni jadro hitro zvito, prevrne vihar jadrnico.«

»Še zdravnik pravi sestri Kaji, ko pripravlja igle in jih žge na plamenu: »Hitro, hitro! Vozimo, vozimo!« Kakor da je cestni prevodnik. Vse mora biti hitro, še umreti bo treba hitro!« je mencial Šimen. Ko smo se potili, nam je nosil vodo in stregel, če ga je peljal Urban.

»Umreti pa ne bo treba nikomur!« je odgovoril Dušan. »Saj še na ladji ni treba, kaj ne?«

Celestin se je vzel in dejal:

»Zdi se, da strelja, tako se guglje! Morje se zaganja v bok in poliva krov, krmar je sključen v svojem plašču in valovi cveto. Ali veš, Šime, kaj je to! Ne veš! Prav. Če veter tako žene, da se valovi vihajo in voda škropi v zrak. Potem so beli...«

»Kakor bi gnal same ovce!« je hitel Mate. »Ovce! Gledal sem jih in se pokrižal za duše, ki plavajo! Valove sem gledal in se križal na suhem!«

»Razbije se brod, če plane veter iz vseh plati! Kakor bi bil prilepljen, obstoji sredi valov in če ga takrat ne obrneš navpično na valove, da gre na konja, je konec! Zajame: če je manjši, ga prevrne, večjemu pa morje odlomi vijake! O, to je prav prijetno!« je dejal Celestin.

»Posebno, če se maje!« je menil Šimen.

»Slabše, če se ne maje!« je razsodil Celestin. »V Biskajskem zalivu smo viseli in čakali pet dni.«

»Slabše!« mu je pritrdil Ivan. »Slabše je, če se ne majé. Vijak se lomi!«

»Ker ni na mirni vodi! V Maksimiru pa je na mirni vodi in čolni so varni!« je dejal Dušan.

»Samo vode ne!« je odvrnila Ružica. »Bojim se in blato je. Kam naj grem v svilenih nogavicah, če so blatne in mokre? Dušan bi veslal, jaz pa gledala!«

»Oprezno bi!«

»Ko ne bi vedela! Ugreješ se in sam ne veš, kdaj hočeš objeti. Nesreča pa kar čaka! Plavam že, toda v blatu in obleki, vsa pre-mražena. Radovedneži gledajo in se smejejo!«

»Ne bova prekrenila! Saj ne bova! Bila si že z menoj, pa nisva. Z menoj, pa se bojiš! Miren bom! Samo da pojdeš!«

»Ali bi res rad, da si pokvarim svileno obleko. Tistikrat bom lepa in bom v svili!«

»Ne bom te prevrnil!« je dejal Dušan.

»Vsak tako pravi, pa se le!«

»Kdor je nepremišljen! Jaz pa bom lepo počasi, posebno tam, okoli tistih temnih vrb. Počasi in oprezno! Ne bom prevrnil!«

»Boš, boš!« se je vnela. »Saj te poznam! Gledal bi in k meni bi se sklonil, pa bi bila nesrečna!«

»Če ti bolje veš!« je trmasto dejal.

»Vem!« je odgovorila in v obrazu ji je čudno zaigralo.

»Pa vedi!« se je obrnil od nje.

»Saj vem!«

Ružica je vstala. To žaljenje ji je šlo do srca.

»Povej, ali boš zmerom takšen? Vse naj gre po tvojem! Vse le ne pojde!«

Obrnila se je in ponosno odšla iz sobe.

V izbi je postalo čemerno in žalostno. Še tisti solnčni žarki so nekam izginili. Šime se je vzdignil iz postelje. Celestin je zahrkal.

»Naj gre!« je dejal Dušan in škrtnil z zobmi. »Nič več me ne mara! Prej ni bila takšna! Ne mara več!«

»Pa te, samo ti si svojeglaven!« je dejal Ivan.

»Molči!« je zbesnel Dušan.

»Saj molčim, pa ne tebi!«

»Tiho!«

»Le tiho!« se je vmešal Šimen. »Vsi bodite tiho, da si odpočijemo!«

»Saj samo ležimo!« se je vtaknil Martin.

A mene so čez hip poklicali. Slavko me je prijel pod pazduho, da sva šla. Peljali so me v ozko sobico. Rekli so, da me potrebujejo. Videl sem, da se trudijo okoli mlade ženske. V naslanjaču je ležala Ružica. Brez moči in blede.

»Zgrudila se je na hodniku!« je prihitela sestra Viktorija. »Zgrudila se je in klicala: ‚Dušan, moj sladki Dušan, ko pa vsega ne veš!‘ Nesli smo jo in jo spravili k zavesti! Zdaj hoče vas! Izrečno vas!«

Tudi mene so položili v široki stol, dali pod noge stolček in me zavili v odejo. Ružica je upirala vame svoje velike temne oči, ki so razločno razodevale njeno zaupljivost. Drobna lisa solnčnih žarkov je radovedno zbežala po njenem obrazu, če je dvignila roko. Še srce velike begonije na oknu je utripalo ob njenem dihu.

»Oprostite mi! Saj ni ničesar žalostnega! V vas imam zaupanje, drugi bi tega ne razumeli! Vi pa, o, ker ste bili na vseučilišču. Dušan mi je povedal! Zato lahko zaupam!«

Po tem uvodu, ki se mi je zdel zelo laskav, mi je dala svetinjico.

»Vtahnite jo kako Dušanu pod glavo. Nisem prepirljiva, zato se je jezil, da vse pritrdim. Zdaj so mi naložili, da moram ugovarjati.

Tudi če greva narazen. Pravijo, da se tako pospeši njegovo ozdravljenje. Samo da ozdravi. Nekoliko je. Nikogar ni, ki bi mu ugovarjal. Da se mora ogenj z ognjem, jeza z jezo. Rekli so mi in jaz igram. Sem vesela, ko bi rajši jokala, ugovarjam, ko bi mu rajši vse pritrdila. Da ne maram na Tuškanec. Kakšna laž! Vsaj trikrat na dan grem in iščem njegovo sliko! Saj ni bil žepar! V gneči sem jo izgubila in sem tako rekla! Da ni bil hud.«

Brisala si je solze in bila je tako obupana, da je omahnila vznak:

»To igranje ni dobro!« sem dejal.

»Nihče drugi ni hotel. Prevzela sem jaz! Če bi bil zdrav, bi takoj spregledal, zdaj pa je bolan in jaz moram igrati, kakor da sem brez srca. To sem vam morala povedati, da se ne boste čudili.«

Naslonil sem se in počasi mislil. Predstava mi je ubežala in sem moral spet na staro stezo, da bi jo našel. O, misli so mi kar ubežale.

»Ni treba!« sem ji dejal. »Za jezo naj poskrbi drugi! Od te strani naj ne pride! Le vprašajte zdravnika, pa ne ljudi.«

»Pravite?« je uprla pogled vame. »Če rečete!«

»Rečem!« sem odvrnil. »Morda bi radi ljudje videli, da se spreta. Dandanes nič ne veste!« Več nisem mogel in je sestra Viktorija spoznala.

Hoteli so me že nesti, ko se je dvignila. »Da se spreva? O, to bi bilo strašno. Poslušajte. Za Maksimir! Čoln! Saj mi je v čolnu povedal, da me ima rad! Kam pa naj grem? Ali nisem dekle? Da vzbujam spomine! Če bi mene tam čakala smrt, bi šla! In zdaj naj bi se sprla?!«

Kaj je še šepetala, nisem več slišal.

III

Dušan je bil ves nesrečen. Hodil je prav počasi in strmel predse. Če pravim, hodil, hočem reči, da ga ni nihče držal, sam pa se je oprijemal postelj in se prestopal. Vsi smo vedeli, kaj ga teži. Ružica ni prišla. Meni je sestra Irma zašepetala, da ne more. Sporočila je na telefonu, da leži. Rekli smo mu, da je morala naglo k teti, ki je zbolela.

»Saj ima samo eno in ta je komaj dve leti starejša!« je naglo ugovarjal. »S tem me ne boste!«

»Pa smo napačno razumeli!«

»Saj na živčni kliniki lahko vse napačno poveš in razumeš. Edina hiša, kjer ne smeš zameriti!« je poudaril Šimen.

Dušan pa je sedel na rob svoje postelje ter se igral z nogami. Gugal jih je in zvonil psu.

»Tole je jezilo papana! Cmeril sem se, preden je dospel do mene. Vrgel sem se na tla in tulil. Da me je potolažil, mi je moral obljubiti, kar sem želel. Če ni, sem tako vpil in tolkel z nogami, da je prišla mama! Da ne zna z otrokom, je dejala. Odnese me je v kuhinjo in mi dala čokolade. Spominjam se, da je nekoč ni imela. Megla in

dež je bila in zgodaj tema. Ona ne čokolade, jaz ne nehal. Šla je, še tisti večer in zadnji hip ujela trgovca, da jo ji je dal. Dokler je nisem slišal, da je prišla do kuhinje, sem bil tiho. Ali ni planila mokra, kakor je bila, v kuhinjo? Da sem umrl! Vso čokolado da moram pojesti. Pa sem jo pljunil v pomije in tulil. Slabo mi je bilo. Persa pa je šla. Da ne zdrži. Persa je bila naša kuharica!»

Spet je bingljajal z nogami.

»Ali te niso rajši naklestili?« se je oglasil Ivan. »Uboga Ružica pri takšnem divjaku. Saj nisi človek. Še divjak bi bil tepen, če bi tako razsajal!«

»Kdo bi me?«

»Kdo? Oče naj bi te!«

»Seveda, oče!« je dejal Celestin.

»Pa me ni! Vidiš, pa me ni! Nikoli!«

»Zdaj mora trpeti Ružica!« se je razčeperil Šimen. »Jaz bi ne! Poslal bi te na veter, da ne rečem, k vragu! Pa ne, nageljni in dišave in sladki Dušan sem in sladki Dušan tja. Z metlo ,sladki!«

»Zdaj je konec!« je dejal Ivan.

»Šla je!« je žalostno rekel Dušan in ni več bingljajal z nogami. Sklonil je glavo in zaihtel. »Šla je in ne bo je več! Nihče ne ve, kaj mi je bila. Duša, življenje, zdravje, solnce...!«

»Ali še veš kakšno besedo?« je vprašal Celestin.

»Kako moreš ti razumeti!« je dejal Dušan. »Ali veš kaj več, kakor da se ladja obrne in valovi penijo? Ko solnce vzide, si na nogah in mežikaš vanj, da te boli glava, samo to veš!«

»Kaj ve in kaj ne ve, prav malo skrbi,« mu je dejal Mate. »Kar tiho Celestin, da mu zinem.«

Hromo roko je spustil in z desnico pokazal nanj.

»Vem, da si jo razžalil. Ne pride več in če ti pomagamo poiskati besede. Ali odeja ve kaj zate, ali se voda kaj zate zmeni, če še tako curlja od pipe. Nič! Tako tudi ona. Razžalil si jo, pa bevskaš! Saj ni bolna! S teto je šla na Tuškanec ali kam!«

Mate je bil hud. Prihajal je k Celestinu in ga poslušal. Mornarske pesmi mu je moral peti; Mate je poslušal in zarošeno zrl predse. Dušan je razžalil Celestina. Mislim, da bi molčal, če bi njega. Držal je robec v levici, ki mu jo je zvil, in utripal z ugaslim očesom. V njem je bil zadušen mornar in če je zunaj pihal veter, je godrnjal: »Morje se vidi, da cvete in jadra so polna, kakor lica malih otrok. Samih angelčkov!« Dušan mu je pa razžalil Celestina mornarja, ki mu je pel tudi angleške pesmi, če ga je poprosil.

Dušan je bil ves iz sebe.

»Ali se spodobi, da si takšen z bolnikom? Samo to povej!«

Zapičil je vanj pogled.

Mate je bil ves zmeden. Zgrabil ga je prav pri srcu. Če bi mu kdo rekel: »Daj roko,« bi mu jo daroval.

»Kaj naj storim?« je izjecljal. Vsa jeza se mu je izkadila. Kakor so izginile solnčne lise, ko se je dvignil.

»Saj si res bolan!« je dejal in strmел vanj.

»Na očeh se ti vidi in pazijo te! Videl sem, zelo gledajo nate!«

»Še ponoči pride zdravnik, če hočem. Ali naj pride sestra? Naj pride!«

Dušan je pritisnil na gumb. Kakor majhen učenec se je potuhnil pod odejo. Zvedavo je kukal skozi prste k vratom.

»Vidiš, tega bi ne smel!« je dejal Mate. »Morda boš res potreboval in zvonil, pa bo sestra prišla šele kesneje in nihče v sobi ti ne bo verjel. To je neumno!«

Mate je bil prepričan, da ga lahko zadene božja kazen, če ne bo odkritosrčen.

Sestra Hortenzija je prihitela. Dušan jo je že na vratih klical:

»Dajte, sestra, potipajte mi žilo!«

»Saj Vam nič ni!« je dejala, ko je spustila roko. »Žila utriplje sicer močnejše, a sami veste, da ni nič posebnega. Kar pomirite se. Tudi vročine nimate!«

»Da nimam!« je odvrnil Dušan.

»Le pomirite se!« mu je prigovarjala.

Razdelila nam je toplomere ter jih pomagala vtakniti pod pazduho.

Ko je odšla, se je Dušan okrenil k Celestinu, ki mu je Mate spet sedel pri nogah.

»Veš, da me je sram!«

»Kar je, je!« se je prevalil Celestin.

Molčali smo. Vsem je bilo mučno.

»Dobro, da je razdelila toplomere!« je dejal Šimen. »Nabil bi te. Takšen si kakor majhen pobalin! Ali moreš tako?«

»Moram!« je dejal Dušan in zastrmel v zrak.

»Saj mu nič ni! On bi poklical sestro še in še. Naj mu tiplje žilo!« je nadaljeval Celestin. Bil je mornar in je vedel, da se na ladji kapitan ne šali. »Vse je zares. Tu pa kliče sestro! Nabil bi te, ko bi mogel vstati!«

Dušan pa ni nič odgovarjal. Vedel sem, da ga je zelo sram. Toda priznati! Če bi mu dejal: »Odgrizni jezik!« bi ga prej. Zvil se je pod odejo in si držal roko v zapestju. »Če pa res ne čutim ne žile ne srca!«

Kakor slučajno je prišel v sobo zdravnik. Ogledal si je v omarici zdravila. Sestra Hortenzija je prihitela za njim. »Dušan!« se je obrnil. »Pokažite jezik! Nič! Ali naj potipljem še jaz? Dobro, pa še jaz! Srce je glasno, še preveč! Žila čisto udarja! V enem tednu greste od nas!«

»Srce mi zastaja!« je dejal Dušan. »Kar zastaja in ga ne čutim!«

»Če bi srce stalo, bi nikogar ne klical!« je dejal zdravnik in odšel s sestro. »Saj to dobro veste!«

»O, Ružico bom zmerom, in kadar bo treba prav zadnji hip!« je dejal Dušan in njegov glas je bil topel. »Vem pa dobro, da bo moja žena. Ali slišite? Ružica bo moja žena in to ji bom dal! Na poročni dan! Da ste priča!«

Izvlekel je iz predala papir.

»To je tvoja slika!« je vzkliknil Martin.

»Da, slika! Tista s Tuškanca. Našel jo je moj znanec in me spoznal!«

»Pa nisi zinil prej?« je vprašal Ivan.

»Ne! Na poročni dan!« je trdno dejal Dušan. »Da bo vesela!«

»Potem ne bo nikoli!« je rekel Ivan. Težko prepričanje je bilo v njegovih besedah. Počasi se je povlekel in segel po vodi. »Daj mi, Šimen!« je poprosil. Šimen mu je natočil iz steklenice slatine. Ivan ni pil, temveč čakal.

Dušan ni odgovoril. Ogrnil se je čez glavo in nekaj jecljal.

»Nikoli!« je ponovil Ivan.

Nihče ni ponovil za njim. V sobi je bilo mirno. Zdelo se je, da je na vse legla težka trudnost.

»Ne bom pil!« je odvrnil Ivan.

»Čemu si pa klical?« je zakrival Ivan svojo skrb. »Pa ne bi klical!«

»Sam ne vem!« je zamolklo odgovoril Ivan.

IV

V sobo so pripeljali dečka. Marko še ni imel dvanajst let. Iz Šibenika. Posteljjo so mu morali še prinesiti v sobo in so druge stisnili. »Ta je od nas!« je dejal Ivan. »Kako ste?« je stegnil roko očetu, ki je bil svečano oblečen ter ni črno ovite čepice snel z glave. Široki pas na čisti rjavi volneni obleki in črne nogavice so ga napravljali še bolj slovesnega.

»Saj so sami znanci!« je dejal. »Marko, vidiš, tu vse poznam! Skoraj da niso sosedi!« Stisnil je roko Ivanu in Celestinu in še Mate je prišel na vrsto.

»Tudi jaz nisem prav daleč od tam!« je dejal Dušan in počasi omahoval k Marku.

»Odkod?« je vprašal oče.

»Iz Vranjega!« je poročal Ivan. »Samo hrib je vmes, Marko, pa to nas ne moti!«

»Prav res!« je ponudil roko Dušan. »Čisto blizu! Iz Vranjega! Sam ne vem, da smo se tu zbrali sami znanci. Zdaj pa še Marko! Ali veš, da smo te že čakali? Kdo pride? Marko! Marko junak! Kje te boli?« ga je vprašal sočutno.

»Glava!« je rekel Marko.

»Da!« je prikimal oče. »Pripeljala sva ga z njegovim bratom. Vicko je!«

Prav tako visok fant se je zganil. Vse je občudoval in vse mu je bilo novo. Še stol za pečjo, ki je bil visok, iz pločevine, luknjast in imel oprijeme. Če si ga premikal, so koleščki cvilili in škripali.

»Bog te sprejmi, Vicko!«

Izpod odej so mu molele roke naproti.

»Da ste mi zdravi!« je dejal.

Tako je Marko prišel. Soba se nam je čudno spremenila. Tudi solnce je posijalo vanjo. Vsi smo bili nekam olajšani. Otrok je prišel in še junak! Dušan se ni mogel ločiti od njega.

»Le spi!« je prigovarjal. »Da boš krepak. Tu čez noč ozdraviš.«

Šele sestra Hortenzija je Dušana spravila nazaj. Da mu je tu zelo prijetno. Prav, toda Marko je truden! Mora počivati. O, počitka mu ne mara kratiti, le naj spi!

Veste, da ni nič potožil; ni mu bilo treba ne tipati žile ne meriti vročine! Srce mu je bilo kakor zdravemu. Ni mu nagajalo solnce; zelenje, je trdil, je čudovito sveže in temno. Kam je izginil prah z listov? Ivanu je ponudil češnje. Prej je bil hud, da prihajajo bolniki iz Dalmacije, samo da povedo, kaj pri njih ni slabega in česa ni v Zagrebu, česar niso doma pogrešali. Če je pol Dalmatinca, je njegova soba, če jih je pet, je mesto premajhno. Zdaj pa je prišel Marko, pastir šestnajstih ovac in enega koštruna. Bog ve, če so še takšni dečki na svetu? Da ne zastokajo, če jih boli? Da se smehljajo, če so trdni, in se vidi samo na hoji, da so zelo bolni?

»Piši, Marko, če ti oboli ovca ali koštrun! Če bom na Šarplanini, se pripeljem k tebi!«

Dušan se je ugriznil v palec, da ne bo nikoli pozabil. Marko pa je spal in v spanju stokal od bolečin v glavi.

Tisti dan je Dušan taval k Marku, kadar se je zganil. Obljubil mu je dinar, če ga hoče. Ne mara, ker mu ga je dal oče, da ne bo gledal, ko imajo drugi. Če mu oče reče, pa vzame. Zdaj pa ne!

»Pa ne!« se je uklonil Dušan. »O, ti Marko, si velik junak! Ti boš hitro zdrav!«

»Moram! Vicko je velik in zato so morale ovce k sosedom. Saj veš, kaj je pod tujo šibo! Sami udarci!«

»Samo to!« je pritrdil Dušan.

»In potem moja Zvezda, tista z velikimi očmi in črna! Saj se je ne smem spomniti. Če se je spomnim, pride! V mestu jo še pes!«

Dušan je moral privihati plašč, da Zvezda ne pride. Kaj bi delala na cesti, kjer jo neznan pes.

Skoraj je pozabil na Ružico. Tri dni je že ni bilo. Mislili smo, da je pozabil. Samo Ivan je bil z njim strog. Odkar so se Dušanove misli sukale okoli Marka in je slonel ob njem, če je le mogel, mu je bil Ivan še bolj gorak. Toliko bi bil rad izvedel o Šibeniku in Dalmaciji. Slišal bi bil rad o oljkah, o morju, o ribičih in barkah.

»Ali so se že pripravljali za tunje?« je vprašal in njegov pogled je bil zasenčen.

»So se!« je dejal Marko. »Rad bi bil na morju, pa so rekli, da moram biti pri ovcah. Pa sem bil. Mreže sem pa le krpal!«

»Da si jih?« je vprašal Mate.

»Seveda jih je moral, če so pa raztrgane!« je menil Ivan. »O, pliskavica ne vpraša, čigave so, ostro robovje na dnu in ob kraju tudi ne. Ali ne, Marko?«

Dušan je poslušal, a ni mogel v pogovor.

»Videl sem ribe in čolne in ladje v Donavi in sem —«

»In si čutil, da so ribe plehke in voda umazana in plehka in se prav leno in oljnato pomika! Čolni so takšni, da bi jih za potrebo vlekel za seboj, trhli in majhni. Ladje pa so še na staro kolo. To si videl,« je dejal Celestin. »Mi pravimo takšnim ‚suha podgana‘. Glej, ti si takšna podgana in še sitna povrhu. Pa povej, če si sploh kdaj videl morje!«

»To pa!« je zmagovito odvrnil Dušan. »Vozil sem se po njem!«

»Enkrat!« je dejal Ivan.

»Večkrat!« Opisal je vožnjo čez valove, da so kar zijali. Bilo bi dobro in nihče ne bi bil zapazil, da je obnavljal italijanske novele, če ne bil zamenjal Šibenika s Hvarom, Omiša z Omišljem. Tistikrat pa vsi po njem. Da ima slab spomin in da se je peljal kvečjemu enkrat, če se je! No, pa naj pove, ali so ladjo kaj pozdravili v Šibeniku in kakšen je vhod vanj. Tudi tega ni znal opisati. Bili so glasni, da je prišla sestra Hortenzija.

Mrak se je že spuščal in na cesti je vpil visoki glas dečka: »Vročje jagnje, vroče! Hitro, hitro, dokler je vroče!«

»Tri ure bo vpil!« je dejal Šimen.

»Morda samo za vročo kost!« se je zganil ‚spremljevalec salon-skega voza‘ Luka.

»Za kar sta se zmenila!« je rekel Celestin.

»Samo, da toliko zdrži!« je skrbel Mate.

»Človek mnogo zdrži. V Vinjardi — Bog ve, kje je našel to ime? — sem plesal sedem ur, pa kako. Vobče sem bil eleganten in iskan plesalec,« je dejal Dušan. Na to je čakal. V tem jih je prekosil, če že niso verjeli morju. ‚Plesu bodo! Tam niso doma.‘

»Tudi jaz!« je dejal Celestin. »V Londonu. Pa ne sedem ur, ampak vso noč. Zvečer od osmih pa zjutraj do šestih. Nепrestano!«

»Ker si močnejši!« je dejal Šimen in pokazal mišice Urbanu. Prsti so se Dušanu kar krčili od nevidnega napora in jeze.

»Kar krsto in žeblje, pa v mrtvašnico!« se je smejal Urban. »Da imamo kaj dela. Plačal tako ne bo!«

»Kako ne bi!« je menil Martin.

»Če bo umrl!« je dejal Šimen.

»Ne bom!« je zatrdil Dušan. »Moja bolezen je bila sicer najhujša, da veš, umrl pa ne bom! In če so mi vbrizgali sedemkrat pirifer, se pozna. Prijateljem bom dejal vsaj še enkrat toliko. Sicer je bila moja bolezen res nevarna.«

»O, moja je bila hujša!« je dejal Ivan.

»Moja!« je trdil Šimen.

»Mene je zdravnik prav pazil!« je dejal Celestin.

»Jaz sem bledel!« je povedal Martin.

Tako si lahko izvedel, da je vsak imel najhujšo bolezen, ki se bo pa ozdravila.

»Še oni, ki ne more govoriti glasno, bo ozdravel!« je dejal nekdo. Oni sem bil jaz.

»Najprej pa le pojdem jaz!« je dejal Dušan. »Drugemu zdravnik tega še ni rekel!«

»Kar tako je rekel!« je rekel Martin.

»Nič tako! Resno je mislil!«

»Pa resno!« mu je ugovarjal Ivan. »Kar vdamo se. Saj vemo. Tri dni slabo, prav slabo in potem nikoli boljše!«

Mračilo se je. V mraku smo molčali, zato je nekdo prižgal luč. Ivan ni dal miru.

»Mene so morali prinesiti! Padel sem in so me morali prinesiti! Tri mesece sem že tu. ‚Kaj bi bilo,‘ sem mislil, ‚če bi čutil, ko so me opekli.‘ Da, kaj bi bilo!« je dejal Ivan in se privzdignil na komolec.

»Kaj bi bilo!« je mrko dejal Dušan. »Čutil bi bil in te ne bi. Vpil bi bil, pa še kako! Če so te prinesli, naj te! Raniš si podplate, če stopiš na steklo ali žareče železo ali žerjavico. Morajo te prinesiti, ven pa greš zdrav in kmalu. Da bo mnogo, recimo, v treh tednih! Samo volje je treba, samo volje, pa je!«

»Potem pa je ti nimaš!« je dejal Celestin. »Tvoja žila in srce in kaj vem, kaj še! Opogumi se in hodi in ne maraj za bolezen, da te zapusti! Zdaj veš!« je dejal Celestin, lepi mornar, ki ni mogel pregibati glave.

»Toda moja je bila le huda!« je menil Martin.

Dušan je hotel, da mislimo nanj. Pokril si je oči. Da ne mara svetlobe. Govoril je, da mu žila ne utriplje in srce ne bije. Šimen mu je moral iskati žilo, pa je nismo otipali. Sestra Viktorija je prišla in prinesla na roki črno pleteno ruto. Da ima službo in bo zjutraj mraz. »Če ne spiš!« Dušan je moral prožiti desnico in mu je sestra rekla, da mu žila bije.

»Če pa je ne čutim!« je menil.

»Bolnik sebe nikdar prav ne čuti in ne vidi. Samo umirite se!« je rekla. »Marko se je zbudil!«

»Umiril bi se, toda danes tudi ni prišla, Dušan! Blaženi Marko. Tega še ne ve!« in se je tresel pod odejo.

V

Zdravnik je snel polo tudi nad njegovo glavo. Znamenje, da je moral Dušan za njim v sobico. Pogledal je list in že odpenjal rokav prestrašenega bolnika. Z brezbriznim obrazom, kakor da si briše nos.

Več skrbi je kazal pri robcu. Občudoval sem ga, ko je zrl moj list. Mirno, niti žilica mu ni trenila v obrazu. Naj napravim pest. Kakor otrok sem ubogal. Ko je potrepal po roki in sem skrčil pest. Ko je sestra pritisnila s kavčukom žilo in je vbodel z iglo, me je gledal tako pomilovalno, kakor bi bil moj oče. »Veste,« je dejal, »malo več poguma. Le pogledajte njega. Njega je sam pogum! Da, Dušan je junaški bolnik. O, če bi imeli vse takšne!« je vzdihnil ter si obrisal čelo. »Ko pa se drugi niso učili zdravilstva!«

Zdaj šele sem razumel, četudi nisem bil tako pogumen, da bi bil sam s seboj zadovoljen.

»Ni treba vbrizga!« je dejal Dušan. »Vem, da mi danes ni dobro! In pirifer prizadene srce!«

»Sam sem isto mislil!« je dejal zdravnik. »Tudi nisem nič pripravil za Vas. Rekel sem, da se morava domeniti. Z vbrizgom ni nič, ker Vam ga ni več potreba. Je že mirno. Danes vzamete te praške! Za moč! Pri Vas je zdaj treba samo moči! Sestra Kaja, dajte gospodu praške. Praške, kakor sem rekel!«

Mene so spet odvedli, za menoj je prišel Dušan. Plamtel je od veselja:

»Kako so razumni! Postavim jih še v ministrstvo! Za poročevalce in načelnike. Sestri Kaji pa izročim sanatorij! Kdo bo njena desna roka in kdo bo stregel bolnikom, naj si sama izbere. Če bi hotela iz reda, bi se lahko poročila z zdravnikom v sanatoriju. Če bi. Pa pravi, da noče. Da hoče imeti samo tuje bolnike, ne moža in otroke. Tu nas je dosti!«

Vročino pa je čez čas le imel. Veliko vročino in je bil preplašen. Morala ga je potolažiti sestra Hortenzija. Je že kaj pil! Mimo pojde, pa je. Kolikokrat se je že potil, pa ni bilo nič. Le v posteljo naj zleze.

Morali so spet prijete za roko in položiti uho na srce. Moral je to šime in izjavil, da je močno kakor srce konja dirkača. Žila pa bi gnala mlin. Pa bi je ne čutil!

Spet se je pomiril. Med njegovim potenjem je moral biti vljuden tudi Ivan. Gledal ga je in mrmral Celestinu:

»Mene so le morali prinesti! Bog ve, kdaj bom dober! Toda nogo že premikam! In tudi gnetič jo že maje!«

»Tudi meni so rekli, da bo tilnik še gibek. Naj ga le obračam! Pa ga počasi! V začetku so rekli, da sicer ne vedo in da samo pri meni, ki sem močan, lahko poskusijo. Poskusili so in so vsi zadovoljni!« je dejal Celestin.

Dušan pa se je potil in klical sestro Hortenzijo. Naj mu da limonade, naj mu popravi vzglavje in odejo, naj sporoči Ružici, da jo pozdravlja in da ji je vse odpustil.

Ves je bil izčrpan, ko je prišla mati. Nikjer se ni ustavila, ampak kar hitela na kliniko.

»Vsa si prašna in umazana!« ji je dejal. »Ali se nisi mogla nikjer umiti?«

Mati je bila tako plašna in ponižna, da nam je bilo vsem hudo. Radi bi ji kako pomagali!

»Ko sem pa tako hitela k tebi, Dušan!«

Rekla je in njeno telo je bilo še bolj skrušeno.

»Daj mi roko!«

Dal ji je roko in ona jo je spoštljivo poljubila. Pritisnila jo je k licu in nanjo so se usule gorke solze. Potem se je sklonila še k njegovim ustnam.

Ivan si je zakril oči in dejal Celestinu:

»Ne morem gledati!«

»Svetloba zelo škodil!« je dejal Dušan. »Samo čudno mrzla si.« Počasi in rahlo je govoril. Glas mu je bil zelo tih.

»Nikar se ne trudi!« mu je dejala. »Trud ni zate! Mirno leži in počivaj! Oh, mrzla pa sem, če se tako potiš!«

»Misliš!« ji je rekel. »Danes, ko sem vžil zdravilo! Zakaj si danes prišla! Sicer sem živahen. Ali ne?«

Pritrdili smo, ko se je ozrla v nas.

»Samo neguje se! Nič mu več ni!« je dejal Šimen, ko so mu dopovedali, da je prišla mati k Dušanu.

»Ali slišiš?« je vprašal. »Nič mi ni. To pomeni, da sem bil pač bolan, a zdaj se boljšam. Ko sem prišel, sem bil res brez moči! O, zdravniki znamo! Zdaj že mrtvega obudimo! Samo če sam hoče! Če noče, mu ne moremo pomagati!«

»Da, res!« Obraz se ji je zjasnil in otrla si je solzo.

»Da!« je dejal. »Samo če hoče!«

»Potem se že veselim!«

»Ker hočem!« ji je dejal in ona mu je prikimala.

Potem je molčal in ona tudi. V sobi se je slišalo samo dihanje. Niti šepetali nismo, niti kihnil. Gledali smo, kako se je mračilo in od daleč je bobnel grom. V mozeg nas je tresla nevihta, ki se je bližala mestu.

»Banane bi rad in paradižnike!« je spregovoril. »Sam ne vem, zakaj imam takšno željo!«

»Banane in paradižnike?« je vzkliknila. »Nikoli jih nisi maral!«

»Sam se čudim!«

»Da ti jih prinesem?«

»Čemu še vprašuješ?«

»Odpusti!« je prosila in odhitela iz sobe.

Ko je zaprla za seboj, je Ivan pljunil daleč predse in sovražno dejal: »Ti bi zaslužil šibe!«

Dušan je molčal, Ivan tudi, Celestin pa se je prijel za otrpli tilnik.

»Tudi če nikoli ne ozdravim! To je mučenje, kaj moj tilnik!« je dejal.

Dušan pa je molčal. Molčal tudi gluhemu mizarju, ki se je koračil sredi sobe.

»Zdaj ti je gotovo šla po deske in žeblje?«

Martin mu je prikimal.

»Samo da te zabijem; tudi trhle deske so dobre!«

»O, to pa ne! Kadar bom star umrl, bo moja krsta kovinasta in šest črnih konj bo pred vozom. Vozili me bodo na lafeti, ker sem topničarski častnik in če bo kdaj vojska, bom vsaj poveljnik cele pokrajine in ljudi, da veš!«

»Bodi, samo da jih ne boš zdravil!« je rekel Celestin. »Rajši naj ljudje kar pomrjo, kakor pa bi jih ti zastrupil.«

Spet je bil molk v sobi. Slišal si muhe na stropu, kopita in vozove na cesti, tuljenje avtov in lajanje kolesarjev.

Dihanje nas je razodevalo. Duh po mokrih cunjah in arzenu je silil v nos, da ni bilo mogoče spati. Kapljice za srce in pogačice za božjast. Tisti dan je tudi branjevec s češnjami zaman hvalil svoje blago. Neprekosljivo blago, ki ga ima samo on in raste čisto! O, ni treba ne vode, da bi pral in čistil s cunjo. Samo v usta, pa je!

Za njim je prisopela mati. Prinesla je deset banan in dvajset paradižnikov. Dušan je prebledel.

»Toliko nisem mislil!«

»Kolikor hočeš!« je dejala. »Samo to vem, da je samo prvič dobro; če bi morala danes še, bi morda želel, toda vzel bi pa ne! Samo enkrat! Poznam naravo!«

Ivan je zijal, tako je poslušal. Toda še bolj se je čudil, ko se je Dušan res lotil banane. Celestin se je oprl na posteljo, Martin pa se je vzpel in strmel. »Ná,« je dejal sam pri sebi, »zdaj bo pa rumeni maček popasel koprive!«

Vsi smo vedeli, da Dušan banan ne mara in da paradižnike sovraži. Pustil je jed, ako jih je samo zavohal s hodnika.

»Pojdi jo lupit!« je dejal Dušan. »Sestra ti zunaj posodi nož. Paradižnike tu pa kar razreži!«

Odšla je. Dušan je omahoval do vrat za njo. Zaprl je vrata ter se obrnil. Takrat se je Šimen vzpel:

»Dušan, da ti povem. Naš sosed Jurij je imel krmačo. Saj veš, krmačo! Ko je bil semenj, je gnal njo in njenih devet pujskov. Pa ti je kupil malo prase tudi človek, ki je moral na ladjo. Kupil je in hitel, da ne zamudi. Odrinila je že od brega, ko je začelo prase cviliti. Neznansko cviliti. Krmača pa ušesa pokonci; preden se je Jurij zavedel, je bila v Donavi. Plavala je in plavala. Za njo so spustili čoln. Toda preden je bil čoln pri njej, je bila v kolesih. Polomilo jo je, da je omahnila v valove. Valovi so jo nesli in ko jo je čoln dosegel, je še imela ušesa pokonci. Poslušala je mati, kaj hoče otrok. Pujski, ki so ostali, se niti zmenili niso za mater. Otrok, ko je odrastel šibi, se ne zmeni za njo. Hotel sem to povedati!«

Šimen je spet legel. To je bilo zanj preveč. Vzeli so mu kri v roki in jo spustili drugje v mišice. Pravil je, da ga boli. Legel je in cirku-

larka, ki se je vmešavala s svojim kričečim kovinastim glasom, ga je motila. Da mu reže glavo!

Dušan je poslušal Šimna. Stal je pri vratih in poslušal.

»Ne maram ne za banane in ne za paradižnike. Še več. Sovražim jih in se mi dviga, če jih vidim. Nekoč sem jih materi vrgel v obraz in je jokala! Zdaj veste!«

Bili smo vsi brez sape. Še Marko, ki je vidno hiral in se mu je slabšalo, je čutil, da je v dvorani težko ozračje. Nemirno se je premetaval po postelji in tolkel s pestjo po glavi. Da ga boli. Nihče se takrat ni zmenil zanj. Vsi smo čakali napeto in tiho.

Prišla je. Pograbil je olupljeno banano in razrezane paradižnike. Zdaj jih bo zalučal! V njen trudni in skrbni obraz! Preden je kdo pomislil, je Dušan odprl usta in pogoltnil. Še enkrat in še enkrat.

Banano in paradižnike.

»Zdaj pridejo zdravniki. Rekli so mi, da pridejo. Imajo opraviti!«

»Saj lahko pridejo!« je dejala.

»Ne, ker nas odgrinjajo. Pa so hudi, če so ženske v sobi. Pridi jutri dopoldne!«

»Pridem!« je dejala.

»Danes si pa malo odpočij, si vsa trudna!«

Skoraj potisnil jo je!

»Pa sem le!« je dejal, ko je odšla. »Sem. Da je videla in se čudila. Meni pa je tako slabo!« je pokazal na želodec. Ali greš z menoj?« Šimen je skočil izpod odeje.

»Posodi mi oči! Pojdiva!« je jecljal Dušan.

»Pa si potan?«

»Naj bom, tu ne maram!«

Dušan je omahoval, naslanjal se na Šimna in menil: »Imel sem te za drugega človeka! Zdaj pa vidim!«

»Ali vidiš?« je dejal Šimen. »Saj rad pomagam!«

»Dobro!« je rekel in težko sopesel. Zapenjal se je in pokrill glavo s čepico.

»Če ne moreš!«

»Morem in moram!« je udaril z nogo.

Ko sta se vrnila, je bil Dušan bled in pot mu je stal na čelu.

»Banane si lepo razdelite, kdor jih mara; paradižnike pa nesi v kuhinjo!« je s težavo rekel Dušan in se mu je kolcalo.

Celestin se je s težavo dvignil ter mu podal desnico.

»Vidiš, Dušan, tu!«

Moral mu jo je stisniti.

»Že, že!« je dejal Ivan. »Kar se banan in paradižnikov tiče, bi bilo v redu. Tisto o Tuškancu in Maksimiru mi pa ne gre iz spomina.«

»Ružico misliš!«

»Tvojo zoprnost mislim!« je rekel Ivan.

Mate se je prišel poslavljat in prekinil besede.

Šimen je tipal po mizi in gluhi mizar mu je dopovedal, da je bela sin da ima šopke pred sliko sv. Alojzija.

»Samo da ne prevržeta begonij!« je vpil Ivan. »Srce ima takšna begonija večje nego Urban in Šimen skupaj. In če ne sliši Urban vode, ki kaplja v školjko, je v redu. Da pa Šimen ne sliši! Še mene moti!«

»Slišim!« je dejal Šimen. »Če se pa ne da zapreti. Pipa se maje kakor star zob. Ne povejte, pa ne slišijo drugi!«

»Da ne?« je vprašal Martin. »Ali smo brez ušes?«

Sklenili so, da bodo naznanili, da voda curlja in da se okno ne da prav zapreti, tudi zvonec ni dober.

»Kaj praviš, Dušan?«

Dušan je strmel v strop; ležal je na postelji, ob kateri so v neredu stali brezpetniki in nogavice. Dvigal je desno nogo in držal levico v zapestju.

»Nič!« je odgovoril, ko je videl, da čakajo na besedo.

»Če je tebi prav, naj bo še nam! Zakaj bi se potili za druge? Sami imamo preveč svojih skrbi! Ti pa tišči levico!«

Ivan je bil zelo užaljen.

Sredi noči se je razlegalo v sobi žvižganje. V polmračni sobi, razsvetljeni z lučjo na ulici, je postalo to žvižganje pošastno. Lovilo se je okoli spečih bolnikov in pod stropom. Ivan je spal z odprtimi usti in smrčal. Marko se je zavijal pod odejo, samo noge je molil izpod nje. Žvižganje je naraščalo, da je že napolnilo sobo in leglo na ušesa.

Martin se je prebudil. Trajalo je, preden se je ovedel; prisluhnil je in potem iskal po sobi. Ob stenah je padala pesem, kakor da je srebrna.

»Maro, lepa Maro!«

»Dušan!« je vzkliknil. »Kaj ti še pride na misel! Ali boš ponoči žvižgal, ko vse spi!«

Žvižganje se je dvigalo, kakor da ne žvižga bolnik. Na koncu se je zadnja kitica še ponovila, potem je bilo mirno. Toda bolniki so se vsi prebudili. Meli so si oči in dvigali glave.

»Spet ena njegovih!« je godrnjal Ivan.

Nismo mogli več spati. Slišali smo, kako so po ulici glasno razlagali meščani, ki so jim zaprli kavarne, potem se je zaslišal peket jezdecev. Vojaška patrolja. V ulici pred hišo so se ustavili in poslušali. Samo če je konj sklonil z glavo, se je slišal žvenket vzd. Skrivnostno in svečano so vse to slišali bolniki skozi mlečne šipe. Listi velikih begonij so se motno odražali na njih. Potem so jezdec spet skrivnostno odjezdili, peket se je slišal še dolgo na asfaltni ulici. Oglasil se je avto: njegovo rahtanje je grozeče in tajno brzelo po asfaltirani cesti, pokrov plinskega vzdušnika se je stresel in udaril.

Bolniki so začeli vleči nase odeje, ker se je bližalo jutro. Slišal se je na cesti pekov voz. Kmalu za njim se je peljal mesar. Mlekar je vpil nad konjem.

Jutro v velikem mestu! Tu ni ne rose na poljskih cvetlicah, še vrabcev ni, ki bi budili človeka. Na vasi se oglasi kos in mu pomaga ščinkavec, oglasi se petelin in pasji lajež. Prav samotni popotnik se ozre na uro v vaškem zvoniku in premišljuje, ali naj hiti, da ne bo zamudil jutranjega vlaka. V mestih so znamenja zgodnjega jutra zagrnjena okna. V cerkev drobe kuharice in služkinje, od hiše do hiše beže raznaševalci časopisov in potem začno ropotati na cesti vozovi.

Začne se spet divje življenje. Cestna železnica zvoní, avtomobili trobijo in tulijo, vozovi ropotajo in nazadnje se vse zmeša v nerazločen hrup in šum.

To je jutro velikega mesta.

V bolnišnici začno zgodaj čistiti sobe, odpirajo okna, preoblačijo potno perilo in godrnjajo nad takim poklicem. Ker vsak poklic godrnja nad seboj, zakaj ne bi še strežaj. Vsak kočijaž ve bolje, zakaj ni to in ono pri tej ali oni stavbi v redu, kakor bi to videl stavbni inženjer. To pride od zarečenega ali zapečenega kosa kruha. Včasí so bili bolj slovesni in so kruhu rekli poklic. Zato ni v velikem mestu jutra in najdete besedo samo še pri pisateljih, če opisujejo nočne kavarne.

Čakali so. Zelo je bilo bolnikom na srcu. Komu je še prišlo na misel, da bi žvižgal!

Dušan ni hotel piti kave, ki so mu jo postavili na omarico. Smrčal je, kakor polh.

»Saj ne spi!« je dejal Martin.

»Samo dela se!« je jezno poudaril Ivan.

»Ga bomo že ozdravili! Nikoli več ne bo žvižgal! Nikoli, pa če ga ubijem!« je dejal Martin. »Naj ga zapro v kletko samega!« Tako je Martin imenoval zaprto posteljo.

Tistikrat se je Dušan dvignil in stekleno pogledal po sobi.

»Takšni ste, da! Niti tega ne pustite, da bi človek imel nekoliko veselja!«

»Pa ne ponoči, bedak ti!« se je razgrel Ivan. Njemu je bilo že vsega preveč. »Ali naj se vsi zbudijo, če ,oní' ukažejo? Še Marko, ki zelo trdno spi in so mu snoči dali še prašek, se je prebudil. In če ,jih' prime veselje, bomo morali vsi stati pri posteljah in čakati ,gospoda doktorja! Doktorja, da! Še mazač nisi! Samo aluminijaste kozice bi smel pomivati; če so pocinkane, bi se okrušile! Vidiš, takšen doktor si!«

»Doktor sem; še hujše je zdraviti žival, da veš. Žival ničesar ne pove, vse moraš dognati sam! Zdaj pa išči. Pomisli, koliko je gospodarjev, ki bi rajši dali ženo kakor kobiló.«

»To je res!« je dejal Celestin, ki še ni bil oženjen.

»Pa ni!« se je razjezil Martin. »Kaj ti veš! Če si vzela ženo, si jo, ker si jo imel rad. Glavo bi dal, če treba. Poznal sem človeka, ki ji je bolni dal kri: ona je ozdravela in bila rdeča v lice. On pa je cbolel. V postelji se je prehladil; pol ure pred smrtjo je dejal, da mu ni žal in tudi če bi bil vse to vedel takrat, bi bil kri dal. Tudi njej ne bi povedal!«

»Pa ni!« je jezno ponovil Celestin in obmolknil. Zvil se je pod odejo in nekaj godrnjal o zaljubljenih dedcih, ki ne poznajo žensk!

Dremali so in se niso hoteli pogovarjati z Dušanom.

»Naj le pride zdravnik, vse mu povem!« je nazadnje izpljunil Ivan. »Moram, da bo mir, če ne, začne kdo o polnoči še plezati pod posteljami ali razbijati peč, ker mu je v veselje!«

Ko so dopoldne razdelili pošto, je Dušan držal v rokah pismo, držal in bral. Ni se zmotil, ne zmenil ne za ropot in šum na ulici ne za gnetaja, ki je pomagal Celestinu s postelje in pripeljal Šimna nazaj. Bral je, oči so se mu orosile, potem je vztrepetal in pritisnil pismo na ustnice.

»Nič ne veste!« je dejal. »Kdo je rekel, da je šla k teti? Kaj pa tisti ve? Nič! Ona je obolela. Da veste!«

Oči so mu žarele od veselja. Roke so mu trepetale in bile potne. Toda čelo mu je bilo vedro.

»Ali nisem rekel!«

»Kaj?« se je oglasil Ivan.

»Ružica!« je dejal Dušan. V njegovem glasu je bilo toliko nežnosti in dobrote, da je pretreslo še Ivana.

»Prava reč!« je dejal, da skrije svojo ginjenost. »Saj je ne maraš!«

»Še enkrat!« je zagrozil. »Še enkrat, prosim! Če drugega ne bo, te udarim s stolom. Samo da te ubijem! Da je ne maram!«

»Nisem mislil tako hudo!« je dejal Ivan.

»Pa si rekel! Hujše si rekel, kakor če bi bil kdo žvižgal leto dni! Leto dni! Celo življenje! Ali veš, da bo ljubezniva ženica! Vse ji bom ustregel! Tudi zadnjič je ona imela prav; ne vem, kaj me je morilo! Butec, kakršen sem! Zdaj tudi vem, zakaj sem ponoči žvižgal! Tri leta bi bil žvižgal, če bi bil vedel. Pravi, da se je prehladila. Naj pravi! Samo prehlad ne traja toliko časa in bom že izvedel, kaj ji je bilo, ko pride. Vse bo povedala! Že vidim, potem ji bom le pokazal tisto o Tuškancu! Prej in ne pri poroki. To bo tista bomba! Top, pravim, veliki top!«

»Nehaj, nehaj, top ti zavaljeni!« se je oglasil Ivan.

»Naj bom, kar hočeš, toda njo imam rajši kakor mater. Naravno! Če pa živiš z ženo in bere želje iz oči, potem bi ji dal življenje, če bi samo mignila. Kaj mignila? Če bi uganil njeno pridržano misel! Vidiš!«

Odtaval je iz sobe.

Na ulici so glasno prodajali časnike, peli v dolgih melodijah, kaj ponujajo.

Čutil sem, kako vpirajo oči v okno.

»Praška«, »Jutarnji list«, »Novosti«, »Vreme«, »Politika«!

Vse od danes! Kupite, kupite, vse od danes!»

Ivan se je vzpel na komolce.

»Ko bi res bilo vse od danes!»

Vzdihnil je ter popravil vzglavje.

»Poslušaj, Marko, pri nas pa so obale stare in njive stare in špilje večne!»

»Bile so tam, ko sem se rodil! Še prej!» je dejal Marko. »Prav tam je vdela ovca nogo meni kakor dedu. Ko sem rekel, naj luknjor zamaše, se je oče razjezil. Pasi rajši! To naj ostane! Če je bil ded kregan, zakaj naj ne bi bil ti! Rekel mi je, toda jaz bom kdaj le gospodar in potem bodo morali ubogati mene!»

Tistikrat se je Dušan vrnil bled in tresoč se po vsem telesu. S težavo si je odgrnil posteljo in legel. Strmel je v strop. Niti besedice ni bilo iz njega.

Martin je pravkar izvlekel izpod blazine časnik ter šumel z njim. Gledal ga je pri naslovih in pri oglasih. Bil je časnik star, pa ga je čital z vnemo predvčeranjem, včeraj in danes. Če bi kdo dejal, da je star, bi mu rekel, da se uči branja. Obrnil je že tretjo stran, ko so se odprla vrata in z odejo preko ramen je planil v sobo bolnik iz sosednje male sobe.

»Umr! je! Umr! je! Na moji desnici! Leži nepremično in bled! Mislim, da so ga ubili!»

Obrnil se je zmeden in zbežal po hodniku.

Ivan se je vzpel v postelji. Šimen se je naglo oprijel Urbana, še Marko junak je lezel do vrat.

Trajalo je to nekaj minut. Samo Dušan se ni nič zganil. V to mrzlo in tesno grozo se je drzno mešala in zadrila vesela popevka, ki jo je žvižgal razposajeni vajenec po ulici.

Trepetali smo! Dušan pa se ni oglasil. Ležal je pod odejo, strmel v strop in kolcalo se mu je.

»Res!» je prišel Šimen in zamolklo poročal. »Včeraj zvečer so ga pripeljali! Zaspal je in ko so ga zjutraj hoteli zbuditi, je bil mrlič!»

Legel je in nihče ga ni nič vprašal.

»Njegov sosed je ponorel; morali so ga na vratih s silo potolči na tla in je na tleh klical na pomoč policijo. Da ga hočejo ubiti, kakor so soseda, toda jim bo že pokazal; vsi bodo šli v ječo in odgovarjali bodo. Da, odgovarjali! Urban ga je videl!»

»Videl!» se je tresel Urban. »Ležal je na tleh in se valjal, ko so ga podrlil!»

Ker je Šimen videl, da se noče nihče drugi zneniti zanj, si je še sam potegnil odejo čez obraz.

Na ulici se je mešal peket na asfaltni cesti s šumenjem avtomobilov. Dež je padal. Zeleno listje na oknih je drgetalo v rahlem vetru.

Šele čez dobro uro se je zganil Ivan.

»Ali boste res dan prespali? Kdo bo namesto vas ponoči! Vsi spite, ali ne!«

Glas mu je trepetal.

Dušan se je oglasil in tiho dejal: »Potipljite mi žilo! In srce!«

»Še danes nam nagaja!« je dejal Ivan.

Nihče se zanj ni zmenil.

»Takšen je!« je menil Šimen. »Mrlič je v hiši, pa sitnari s svojo žilo. Še praznik je povrhu!«

»Zanj ni praznik, ker ni naše vere!« je dejal Ivan.

»Še toliko manj! Če je učen, kakor pravi, potem se ne sme norčevati iz naših praznikov!« je odločno rekel Šimen.

»Saj se ne!« je dejal Martin. »Če spi, spi, če žvižga, žvižga, toda iz naših praznikov se ni norčeval nikoli. Za te stvari je nežen in občutljiv!«

»Še zagovarjaj ga!« je zrohnel Ivan. »Kaj pravite?« se je obrnil do mene. Napravil sem se, kakor da ga nisem slišal.

»Po pravici!« me je rešil Martin.

Dušan se je umiril.

Tako čudno so spet molčali. Urban jih je dolgo gledal in zmajal z glavo. Kakor da je v zadregi, je stopil po sobi. Pogledal je in potem otipal Dušanu še levico, ki jo je krčevito držal.

Potem se je oprijel za posteljnjak. »Umril je!« je zjecljal čez čas. »Pa sem mu obljubil krsto iz trhlih desk!«

Kakor da mu je kdo odsekal jezik. Molčal je in korak mu je drsel.

Čez hip se je z naporom dvignil Ivan.

»Poglej, Celestin!«

Celestin se je s silo privlekel do postelje. Strmel je v blede obraz in nato iskal v sobi blagoslovljene vode. Snel je kropilnik ter taval nazaj.

»Mir s teboj, Dušan!«

Pokropil ga je in molče oddrsal na svojo posteljo.

»Res!«

Kozarec z vodo je pustil na omarici.

»Kdo bo mene ponesel?« se je bled vzpel Ivan in ga ni motil ne hrup avta ne žvižganje z ulice. Z rokami je mahal in se lovil za vzglavje.

Šimen in Urban sta napravila božji stolec in tako znesla nas vse, da smo ga pokropili. Celestin je moral še enkrat k njemu.

Čez čas so začeli počasi, kakor bi se tipali iz teme.

»Zdaj nam bo po njem dolgčas!« je zamolklo dejal Šimen. »Še ti, Marko! Glej, kdo ti bo zdaj ozdravil ovce! Pokropi ga!«

»Marko ga je!« je dejal Martin.

»Zasluži! Bil je zlat človek!« je rekel Šimen. »Takšnega prijatelja več ni!«

»Oh,« je dejal Ivan, »kako si se lahko pogovoril z njim. Vse je razumel! Četudi je bil učen in zdravnik, se nas ni nič sramoval. In če pomislim? Ružica, Ružica! Če pomislim!«

Nato smo spet dolgo molčali.

Molk je prekinil Celestin, lepi mornar z Molata. Solzne oči je imel in pritisnil na zvonec.

»Naj pride sestra!«

MIRAN JARC

ALI VEŠ, DA JE KRUH...

Ali veš, da je kruh,
ki ga jemlješ v roké,
te neme zemljé
skrivni duh?

Iz zlih rok brezup
vsejan v zemljó
nam trudno teló
razkraja kot strup.

Zdaj orje Kajn...
Bo do konca vekóv
ves svet njegov?
O, groza teh sanj!

Božji lomilec kruha,
pridi, pridi v nas
v ta nemilostni čas
upora in napuha.

Vlij v nas blagoslov
in v vse še nerojeno,
da bo po Tebi zbudjena
še mrzla, mrtva snov.